

Aan de Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit

Directoraat-generaal Agro
Directie Dierlijke Agroketens en
Dierenwelzijn

Auteur

TER BESLISSING

Datum

14 november 2022

Kenmerk

DGA-DAD / 22548913

Kopie aan

Bijlage(n)

4

nota

Beslisnota bij de Kamerbrief over recente moties
aangaande Dierproeven en TPI

Parafenroute

[Redacted signature area]

Aanleiding

Aan de Kamer is toegezegd dat ze dit jaar nog geïnformeerd zouden worden over de voortgang van het partnerprogramma Transitie Proefdiervrije Innovatie (TPI). De "stelsevaluatie vergunningsproces voor proefdieronderzoek" is gereed en die is ook aan de Kamer toegezegd. Ook stond de toezegging nog open om een beleidsreactie te geven op het Covid-19 advies van het Nationaal Comité advies dierproevenbeleid (NCad). Met bijgevoegde brief geeft u uitvoering aan die toezeggingen. Tevens gaat u in deze brief in op de moties die de Kamer heeft aangenomen op het terrein van Dierproeven en TPI.

Geadviseerd besluit

1. De moties en toezeggingen uit te voeren zoals beschreven in bijgevoegde brief aan de Kamer.
2. Door te gaan met het TPI beleid en een nieuwe (derde) pijler met beleid gericht op 'uitfaseren' van dierproeven te gaan ontwikkelen, hoewel mogelijkheden daarvoor beperkt zijn.
3. De aanbevelingen uit de stelsevaluatie vergunningsproces voor proefdieronderzoek over te nemen en uit te voeren.
4. Bijgevoegde Kamerbrief en bijlagen aan de Kamer te sturen.

Kernpunten

- De brief bestaat uit 4 paragrafen:
 - i. *Terugblik commissiedebat en reactie op moties en toezeggingen*
 - ii. *Stelsevaluatie vergunningsproces voor proefdieronderzoek*
 - iii. *NCad advies proefdiervrije innovatie in COVID-19 onderzoek*
 - iv. *Uitvoering van overige moties en toezeggingen*
- U stuurt de brief mede namens de minister van OCW, omdat een deel van het beleid voor proefdieren en TPI onder zijn verantwoordelijkheid valt.
- De brief is op ambtelijk niveau afgestemd met het ministerie van VWS.
- Het programma TPI heeft als doel innovatie aan te jagen, zodat er meer en meer proefdiervrije innovaties komen en die ook vaker toegepast gaan worden ('infaseren').

- TPI is een transitieprogramma waarbij het uiteindelijke doel is dat gebruik van proefdieren overbodig wordt, omdat er (betere) proefdiervrije methoden zijn. Net als andere transitie is dit een langdurig proces.
- Er zijn de laatste tijd veel initiatieven en ontwikkelingen op het gebied van proefdiervrije innovatie, maar die leiden op korte termijn niet tot daling van het aantal dierproeven. Er is geen directe koppeling tussen de ontwikkeling van innovaties en het aantal proefdieren dat wordt gebruikt.
- De Kamer heeft in het debat en met een aantal moties duidelijk gemaakt meer snelheid te willen en ook meer aandacht te willen leggen op het 'uitfaseren' van dierproeven.
- De mogelijkheden om vanuit de overheid te sturen op 'uitfaseren' zijn echter zeer beperkt, ook moet veiligheid van medicijnen, stoffen en andere producten gewaarborgd blijven en roept het 'uitfaseren' weerstand op bij onderzoekers. Om die reden richt het beleid zich tot nu toe op het infasieren van proefdiervrije innovaties.
- Het advies is daarom om door te gaan met het TPI-beleid gericht op infasieren en aanvullend daarop nieuw beleid te gaan ontwikkelen (een derde pijler) gericht op uitfasieren.
- Aangezien mogelijkheden hiertoe beperkt zijn is er meer tijd nodig om te onderzoeken hoe dit beleid vorm kan krijgen. Als eerste concrete stap vraagt u het NCad om kaders en indicatoren te identificeren die gebruikt kunnen worden om de betrouwbaarheid van dierproeven nog beter mee te wegen in de ethische en wetenschappelijke toets. Daarnaast speelt validatie of kwalificatie van proefdiervrije innovaties een aanzienlijke rol, want voor uitfasieren is eerst infasieren van gevalideerde of gekwalificeerde proefdiervrije innovaties nodig.
- Advies is om de aanbevelingen uit het rapport van de stelsevaluatie over te nemen. De aanbevelingen betreffen: de efficiency in het stelsel te verhogen, voor meer zichtbaarheid te zorgen en een betere afstemming en communicatie in te richten. In het rapport zijn ook enkele aanbevelingen gericht aan de CCD, tijdens regulier overleg met DAD hebben zij aangegeven deze op te pakken. Samen met de CCD en andere ketenpartners zal de komende periode verder invulling gegeven worden aan de aanbevelingen.

Toelichting

Overzicht van moties die in de brief aan bod komen:

- Motie 32336-128: de leden Wassenberg en Graus, verzoeken de regering om in kaart te brengen welke dierproeven weinig tot geen voorspellende waarde hebben, en om te onderzoeken hoe deze slecht transleerbare dierproeven kunnen worden uitgefaseerd.
- Motie 32336-129: het lid Wassenberg, verzoekt de regering de verdere ontwikkeling van kunstmatige intelligentie te stimuleren, om zo het zoeken naar alternatieven snel, eenvoudig en effectief te maken en daarmee te kunnen voldoen aan de wet en het aantal overbodige dierproeven te verminderen.
- Motie 32 336-132 (OCW): de leden Graus en Wassenberg, verzoeken de regering in het kader van de transitie naar proefdiervrije innovaties Nederlandse initiatieven die bijdragen aan een onmiddellijke daling van het aantal dierproeven, voorrang te geven bij het verstrekken van de benodigde financiering
- Motie 32336-137: de leden Beckerman en Wassenberg, verzoeken de regering om een tijdspad te maken om dierproeven voor veiligheidstesten te beëindigen, en de Kamer hierover zo spoedig mogelijk te informeren.

- Motie 32336-138: het lid de Groot, verzoekt de regering om binnen de Transitie Proefdiervrije Innovatie werk te maken van het OMA-model, waarbij niet de dierproef, maar de onderzoeksvraag en de daarvoor meest succesvolle methode centraal staat.
- Motie 32336-139: de leden de Groot en Haverkort, verzoeken de regering waar mogelijk knelpunten op de route van lab naar praktijk op te lossen, en hierover jaarlijks te rapporteren aan de Kamer.
- Motie 32336-140: het lid Wassenberg, verzoekt de regering om met een actieplan te komen om tot een snelle verlaging van het aantal in voorraad gedode proefdieren te komen.
- Motie 32336-141: het lid Wassenberg, verzoekt de regering om met een plan van aanpak te komen om de transitie naar proefdiervrije innovaties te versnellen, om zo een bijdrage te leveren aan beter onderzoek, betere medicijnen en een significante vermindering van het aantal proefdieren.
- Motie 36200-113 (OCW): het lid Wassenberg verzoekt de regering om in de loop van 2023 de opdracht te geven tot een onderzoek naar de mogelijkheid om het aantal proeven op niet-humane primaten verder te verlagen zonder dat dit gevolgen heeft voor het onderzoek dat strikt noodzakelijk is voor de bestrijding van levensbedreigende ziekten en uitbraken van infectieziekten die de volksgezondheid bedreigen. De Kamer verzoekt de regering dit onderzoek te laten uitvoeren door onafhankelijke deskundigen.

Overzicht van toezeggingen die in de brief aanbod komen:

- Toezegging aan lid Haverkort: over de actualisering van de tekst over dierproeven en TPI op rijksoverheid.nl.
- Toezegging aan lid Haverkort: over een Lijst met wettelijk vereiste dierproeven. Veiligheid beoordelen is verplicht.
- Toezegging aan lid Haverkort: Na de zomer ontvangt de Kamer de voortgangsrapportage van de transitie proefdiervrije innovatie, waarin ook zal worden ingegaan op de doorgroei van innovatieve startups en de wettelijk verplichte onderzoeken waarbij dierproeven worden ingezet.
- Toezegging aan lid Graus: Eind 2023 worden de resultaten verwacht van de pilot van ZonMw over transparant proefdierenonderzoek, die ook inzicht geven in de effecten van pre-registratie.
- Toezegging aan de heer De Groot: Na de zomer ontvangt de Kamer een analyse over de belemmeringen die het 3V-beleid oplevert voor de wetenschap.
- Toezegging aan de heer Haverkort: Na de zomer ontvangt de Kamer een vervolgevaluatie van de Centrale Commissie Dierproeven, waarbij in zal worden gegaan op de efficiëntie van het stelsel.